

Uprava: Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 33-55.
Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Izhaja vsak dan, razen ob ponedeljkih in po praznikih.

GLAS NARODA

Naročnina na mesec je 12 Din. Za tujino 20 Din.
Uredništvo: Ljubljana, Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 33-55.
Rokopisov ne vračamo.

Št. 107

Ljubljana, torek 12. maja 1936.

Leto II.

Okolnosti vzgajajo ljudi, in naj storimo, kar hočemo, tega ne bomo predrugačili.

Goethe.

Dnevna pratika

Torek, 12. maja 1936. Katoličanit Pankracij. Pravoslavni: 29. aprila 1936 Sv. Vasilije.

Dežurne lekarne v Ljubljani

Torek: M. Leustek, Resljeva cesta; Mr. Bahovec, Kongresni trg; Mr. Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Vreme

Jugoslavija. Prevladuje jasno na severni polovici države, dežuje v južnih krajih in na Primorju. Temperatura se ni bistveno spremenila. Kragujevac 4 C, Jaša Tomič 29 C.

Napoved za danes. Pretežno jasno, po vsej državi delno oblačno, posebno v severozapadnih krajih. Sonce vzhaja ob 4.14, zahaja ob 18.55.

Dunajska vremenska napoved. Dež v severnih Alpah, oblačnost se bo zmanjšala, temperatura bo padla.

Gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek 12. maja: Gostovanje v Celju: Gozd. Izven.

Sreda 13. maja: Prva legija. Red B. OPERA

Začetek ob 20. uri

Četrtek 14. maja: Pesem ljubezni. Red Sreda.

Kino

Sloga: Nevidni človek.

Matija: Tramulus.

Union: Bosanska rapsodija.

Šiška: Bil sem Jack Motimer.

Ideal: Ljubimec bogov.

Borza

Ljubljana, 11. maja

Današnja povprečna vrednost tujega denarja

	Dinarjev
1 hol. goldinar	29.80
1 nemška marka	17.63
1 belga	7.52
1 šv. frank	14.27
1 angl. funt	220.00
1 am. dolar	43.71
1 fr. frank	2.91
1 Kš.	1.82

V privatnem kliringu

1 avstr. šiling	9.20
1 nemška marka	13.45
1 angl. funt	250.00

— Ljubljanski Sokol vabi vse člane ki imajo slavnostni kroj, da se udeležujejo redovnih vaj za nastop na župnem zletu dne 14. junija. Na sporedu javne telovadbe je med drugim tudi nastop v redovnih vajah za katere je treba vadbe; te vadbe se bodo vršile v sredah in sobotah ob 19. uri v društveni telovadnici in sicer bo prva vadba v sredo 13. t. m. Pozivamo vse člane, ki imajo kroj, da se zanesljivo odzovejo temu vabilu.

— Nov list. Kakor nam poročajo iz Zagreba, začne tam v drugi polovici maja izhajati nov dnevnik pod naslovom »Hrvatski dnevnik«. Uredništvo je v Zagrebu, Ilica 35.

Lopovski očetje — Mariborski Pajman se je javil iz Francije — Kakor v turških časih — Prerokba kraljice Sabe — Intimnosti ljubljanskega „Monte Carla“ — Onstran življenja — Slovenski tečaji na Koroškem

Abesinski delegat pozvan v Ženevo

Uradno poročilo Italije vzeto na znanje

Ženeva, 11. maja. w. Generalni tajnik italijanske delegacije je predal generalnemu tajniku DN Avenolu tekst, katerega je prejšnji večer objavil Mussolini in v katerem se proglašala aneksija Abesinije. Italijanski predstavnik je ob tej priliki dal Avenolu tudi osnovne instrukcije svoje vlade in ustmeno pojasnilo, ki naj opraviči mere italijanske vlade glede Abesinije.

Avenol je vzel na znanje italijansko uradno poročilo in pa komentar italijanskega predstavnika, dodal pa je, da bo svet DN odločil o tem vprašanju, ki ima edini pravico odločati v vprašanih, ki se tičejo njegovih članov. Danes se sestane svet DN ob 17. uri in bo ob tej priliki Avenol sporočil italijansko obvestilo. Ker je to zasedanje v zvezi z vprašanjem italijansko abesinskega spora, ki je na dnevnem redu, bo v ta namen pozvan abesinski delegat Vol de Mariam, da se udeleži zasedanja. Istotako bodo pozvani tudi predstavniki Italije, da se ga udeležijo.

Popolnoma je sigurno, da se bo baron Aloisi spodtaknil nad tem, češ, kaj neki išče abesinski delegat v DN, ko pa Abesinija kot samostojna država ne eksistira več.

Fašistični imperij je ustanovljen — Ga bo Evropa priznala?

Pariz, 11. maja Kakor je svetovni tisk napovedal že v soboto zjutraj, je Mussolini v soboto popoldne prečital milijonski masi z balkona beneške palače v Rimu dekret, ki ga je sprejel Veliki fašistični svet, s katerim je bila proglašena aneksija Abesinije, italijanski kralj za cesarja Abesinije, Badoglio za podkralja Abesinije, a Graziani za maršala italijanske vojske. Zakon o ustanovitvi abesinskega cesarstva določa:

1. Teritoriji in ljudstva, ki so pripadali etiopskemu imperiju, se postavijo pod popolno integralno suverenost kraljevine Italije. Naziv etiopskega imperatorja sprejme italijanski kralj zase in za svoje naslednike.

2. Etiopijo vodi in predstavlja generalni guverner, ki se imenuje podkralj in od katerega sta odvisna tudi guvernerja Eritreje in Somalije. Od generalnega guvernerja etiopskega podkralja so odvisne vse vojaške in civilne oblasti na ozemlju, ki je podrejeno njegovi jurisdikciji. Generalni guverner, podkralj Etiopije, se imenuje s kraljevim dekretom na predlog ministrskega predsednika in ministra za kolonije.

3. S kraljevimi dekreti, ki se imajo izdati na predlog ministrskega predsednika in ministra za kolonije, bo urejen ustroj in uprava Etiopije.

4. Ta dekret se ima predložiti parlamentu, ki naj ga uzakoni. Zakonski načrt mu ima predložiti ministrski predsednik.

Drugi dekret določa:

1. Italijanski maršal Peter Badoglio grof Sabotinski se imenuje za gene-

ralnega guvernerja Etiopije z nazivom podkralja in s popolno oblastjo.

2. Dekret stopi v veljavo, ko bo predložen parlamentu v zakonitev. Zakonski načrt ima predložiti poslanski zbornici minitrski predsednik.

Kakor poročajo današnji listi, je kralj na Mussolinijev predlog imenoval generala Graziani za italijanskega maršala.

Za mednarodno politiko je zdaj glavno vprašanje, če bo svet ustanovitev Mussolinijevega fašističnega cesarstva tudi priznal. Francija se je zdaj postavila na zelo rezervirano stališče. Anglija se še ni odločila. Čedalje močnejše pa je na Angleškem javno mnenje, ki zahteva ukinitve sankcij in priznanje Mussolinija ter ustanovitve cesarstva. Predsednik indijskega kongresa je v soboto zahteval, naj Indija izstopi iz Društva narodov, ker je ono zakrivilo propad Abesinije.

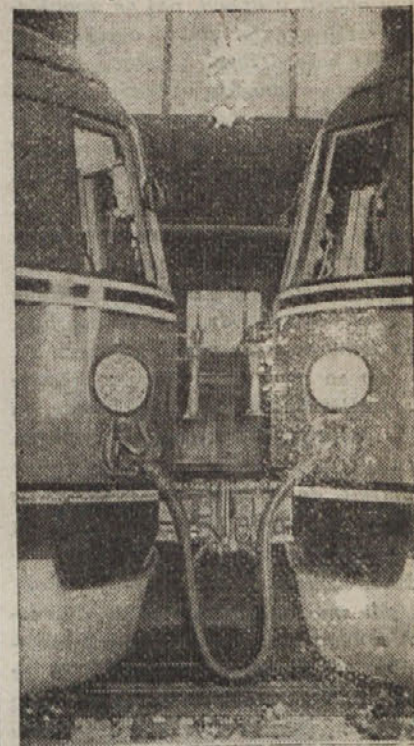
„Kazen za ribiče v kalnem!“

Beograd, 11. maja. Romunski zunanji minister Titulescu je pred odhodom iz Beograda konferiral v romunskem poslanstvu z dr. Stojadinovičem. Novinarjem je nato izjavil: Ob tej priliki moram izraziti svoje občudovanje in spoštovanje političnemu delu, ki ga vrši knez Pavle, dostojni naslednik dela Vel. kralja Aleksandra I. Zedinitelja... Balkanski sporazum in Mala antanta sta dva solidna organizma, ki ju nič ne more raz-

FRAN KRATNAR

dolgoletni velezaslužni kamniški župan. Pod njegovim županovanjem je mesto Kamnik razveseljivo napredovalo in se moderniziralo, zlasti v tujsko-prometnem in sportnem pogledu. Te dni je bil ta odlični gospodarstveni in kulturni delavec razrešen poslovske mestne uprave skupno z dosedanjim občinskim odborom.

Tako so »Leteči Monakovčani« priklopljeni drug k drugemu. Glej sliko na 5. strani!

biti. Beograjske konference so najbolj zaslužna kazen za ribiče v kalni vodi... Naše življensko geslo je: Ne drezaj v tuje pravice, toda ne dopuščaj, da bi se okrnile tvoje pravice. S povzdignjenim glasom je nato Titulescu sporočil novice, da se bodo v juniju v Bukaresti sestali kralj Karol, Knez Namestnik Pavle in dr. Edvard Beneš.

Glas ima prijatelje
Glas ima sovražnike

OPAZKE DNEVA

Laž in resnica

Ljubljana, 11. maja.

V svojem govoru na ljubljanski konferenci JRZ se je g. notranji minister dr. Korošec dotaknil tudi tako značilnega pojava naših dni — zakotnih govoric (ki jim po domače pravimo: marnje) in je dejal:

Iz našega političnega življenja pa moramo izključiti tudi vsako laž. Nihče ne bi verjel, kakšne gorostasne laži se pri nas izmišljajo, kakšni ljudje jih širijo in trosijo in na kakšne načine jih širijo. So posebne kuhinje, v katerih pokvarjeni ljudje pripravljajo in kuhajo najgorostasnejše lažnjive vesti o najvišjih državnih dostojanstvenikih, o vladah o režimu, o uradnikih in o vsakem, ki je tem ljudem in njihovim ciljem nasproten ali vsaj nenaklonjen. Ti krogi sploh nimajo vesti. Komaj se take vesti razširjajo med ljudmi, že prihajajo iz teh kuhinj iste laži v novih verzijah in v novi obleki.

Hudo nam je, ko vidimo, da se raznašalci takih vesti ne ustavijo niti pred najvišjimi osebami in iz najbolj sebičnih razlogov. Kam bo privedla taka podla borba? Širitelji takih laži nimajo vesti in nočejo razumeti dalekosežnih posledic takih zlobno izmišljenih neresnic. Vse zaradi egoizma! To moramo odločno poudariti, da se laži v kali zaduše, razširjevalci pa do golega razkrinkajo. V interesu ugleda države in tudi v obrambi poštenja teh visokih oseb pozivam vse poštene ljudi in vse oblasti v državi, naj ne dopuščajo razširjevanja laži, ki ogrožajo temelje naše države.

Dobro vemo, da opozicija o vladi nikdar lepo ne govori. Pa tudi tu je potrebna meja in ta meja je resnica! Te meje ne bi smel nihče prekoračiti; kdor to dela, greši proti časti, proti časti drugih in proti ugledu oblasti in države! Ni mogoče dovoliti, da se take laži širijo ali tiskajo. To ni več svoboda, marveč anarhija. In temu se mora narediti konec!

To so resne in v interesu državne avtoritete dobro mišljene besede, ki jih je tu izrekel g. notranji minister. In v tem mu bo gotovo pritrtil vsak patriot, da je treba poskrbeti, da se temu zastrupljanju vodnjakov, iz katerih pije javno mnenje in se okužuje, napravi konec. Ampak kako?

Mi smo mnenja, da še se dosedanje metode nastopanja proti zakotnim govoricam niso obnesle, bi se te metode v ostrejši obliki še manj obnesle. Napoleon je nekoč svojemu policijskemu ministru Foucheu, ko je ta predlagal ostre policijske ukrepe proti obrekovalcem, odgovoril: »Dragi Fouché, potem bi vi morali pozapreti vse Francoze! Kdo me pa ne opravlja? Vi tudi!«

Protli strupu o zakotnih govoricah je uspešen samo en protistrup: svoboda tiska. Če pravi g. minister dr. Korošec: »Ni mogoče dovoliti, da se take laži širijo ali tiskajo.« — ima v tem popolnoma prav. Mi pa si nikakor ne predstavljamo svobode tiska tako, da bi se s tem širilo laži, ampak da bi se širila resnica! G. dr. Korošec kot poklicni novinar bo vedel iz lastne izkušnje, da je laž naj-

Izjava ministra dr. Korošca na seji banovinskega odbora JRZ

Proti fašizmu in komunizmu

Ljubljana, 1. maja.

Včeraj dopoldne je bila v Uniju seja banovinskega odbora JRZ za Dravsko banovino. Predsednik notranji minister dr. Anton Korošec je ob tej priliki govoril o zunanji in notranji politiki Jugoslavije.

Napredovanje in pospeševanje komunizma na Francoskem nam ne bo in ne sme biti vzor, je izvajal g. minister, omenjajoč velike dogodke v inozemstvu, h katerim spada tudi zmaga levičarjev v Franciji. Mi smo narod, ki noče živeti v politični in gospodarski diktaturi.

Glede na zmago Italije v Abesiniji je dr. Korošec izjavil:

Zelimo, da tudi v bodoče ostanejo med nami (to je med Jugoslavijo in med Italijo) odnosi dobrih in korektnih sosedov.

Glede na Avstrijo je dr. Korošec izjavil, da se je postavila meja Avstrija v bran proti veliki Nemčiji, Koroškim Slovincem pa samo obljublja manjšinske pravice.

V naši notranji politiki je bil najznačilnejši dogodek streljanje v narodni skupščini. Narod, ki noče niti fašizma, niti komunizma, mora odločno nastopiti proti takim metodam. Tako obračunavanje z revolverjem je nekrščansko in nekulturno. Vsakemu, ki uvaša tako šolo v naše politično življenje, se bo to slej ali prej kruto maščevalo.

Dr. Korošec je nato omenil, da nihče ne bi verjel, kakšne gorostasne stvari se pri nas izmišljajo, kakšni ljudje jih širijo in trosijo in na kakšen način jih širijo. Glede Feniksove afere je izjavil, da so zdaj ministri nekateri, ki so bili v upravi Feniksa v Beogradu, in da so zdaj ti ministri in vlada najnovejša kost, ki jo glodajo zabavljači čez vlado in ministre. Kot člani beograjske podružnice pa niso ti gg. nič vedeli in slišali ali imeli kakšne zveze z denarnimi podporami, ki jih je zadnji čas dajala Dunajska centrala Feniksa Habsburžanom itd.

JRZ ni niti stara radikalna stranka, je naposled izjavil dr. Korošec, ni pa tudi na novo oživela Slovenska stranka (SLS). To je čisto nova politična organizacija. JRZ ima svoj program in zaključuje sedaj svojo organizacijsko mrežo po vsej državi. Vsi pozitivni ljudje iz vseh bivših strank so povabljeni, da se nam pridružijo.

Pri volitvah delegatov za glavni odbor JRZ v Beogradu so bili izvoljeni kot zastopniki dravske banovine minister dr. Miha Krek, dr. Fran Kulovec in dr. Josip Leskover. Četrtega delegata bo pa določil sam dr. Anton Korošec. Poročilo o strankinem gibanju v Sloveniji je bilo z odobravanjem vzeto na znanje, kakor poroča »Ponedeljski Slovenec.«

Danes v ponedeljek ob 16.15., in 19.15 in 21.15 uri POSLEDNJIČ

SAMO ZA LJUDI MOČNIH ŽIVCEV.

Film groze po romanu
H. G. WELLSA

NEVIDNI ČLOVEK

Jutri ob 16., 19.15 in 21.15
Lillian Harvey — Willy Fritsch

ČRNE ROŽE

KINO SLOGA, tel. 27-30

V Franciji

imperij sprejet z nezadovoljstvom

London, 11. maja. n. Sankcije proti Italiji se bodo nadaljevale kot je sklepati iz neslužbenih razgovorov, ki so bili vodeni v soboto popoldne in v nedeljo dopoldne. Za sankcije se je že izreklo 11 držav, večinoma takih, ki so bile v svetovni vojni nevtralne. Z vsoto gotovostjo bo na nadaljevanje sankcij pristala tudi Francija, vsaj tako računajo v britanskih krogih. Če bi se pa Francija izrekla proti sankcijam, in sama

nebi hotela več ostati v sankcionistični vrsti, upajo britanski krogi, da bo vsaj v tej smeri le podprla britansko tezo. Ker pa je izjava Mussolinija in proglas o aneksiji Abesinije vzbudil v francoskih krogih veliko nezadovoljstvo, so v tukajšnjih krogih mnenja, da se odnošaji med Francijo in Anglijo ne bodo skalili, če bi Anglija zavzela napram Italiji neke gotove mere.

Program bodoče francoske vlade

Pariz, 11. maja. Včeraj je bila vsa pažnja francoske politične javnosti posvečena zasedanju širšega glavnega odbora socijalistične stranke, ker od odločb te stranke največ zavisi program bodoče francoske levičarske vlade. Na sestanku je bilo nad 200 poročevalcev. Številni govorniki so laže ubiti s tem, da se jo javno razkrinka. Laž more zatreti samo resnica.

zahtevali, naj se energično in brez obzirov izvede program levičarske narodne fronte. Podčrtali so željo, da v vladi sodelujejo vsi socijalisti in komunisti.

Vodja socijalistične stranke Leon Blum je ob tej priliki med drugimi izjavil:

Zavzeti moramo mesto v vladi narodne fronte. Sodelovati mora tudi stranka radikalnih socialistov, ki jo vodi Herriot. Radikalni socialisti so že pristali na vstop v vlado, kakor tudi socijalistična unija. S komunisti se še pogajamo. Glavna naloga bodoče vlade bo, da brani demokrat-

Dnevna kronika

— Stotisoč dinarjev, pa mogoče še mnogo več, so izgubili ljudje, kateri še niso umeli ceniti veliko prihrano vsled Palma gumijastih podpetnikov in Palma-Okma gumijastih podplatov.

— Umrla je gospa Vilma Addobatti vdova po mornariškem štabnem profesoru, tašča gospoda Martina Miheka, vpokoj. glav. arhivarja fin. direkcije. Pogreb bo v sredo ob 4. popoldne iz hiše žalosti Ciglarjeva ul. 13 k Sv. Križu.

— Dobava gramoza za leto 1936. Na uradni deski mestnega poglavarstva v Ljubljani je nabit razglas v pogojih za dražbo o dobavi gramoza za razne ceste v območju sreskega cestnega odbora Ljubljana, na kar se interesi ponovno in nujno opozarjajo.

— Vojni dobrovoljci, udeležite se vsi mesečnega sestanka, ki se vrši v torek dne 12. t. m. ob 20. v restavraciji »Zvezde«. Na dnev nem redu je med drugim poročilo našega delegata o letni skupščini in dobrovoljskem kongresu.

— Planinske ekspedicije — za hvala SPD. SPD v Ljubljani je že lansko leto ustanovilo svoj alpinistični odsek ter si nadel glavno nalogo, da zbere v svojem krogu one planince, katerim je do napredka v strm alpinistiki. Odsek že več mesecev razpravlja o načrtih za planinsko ekspedicijo v inozemstvo ter bo v najkrajšem času objavil točen program. Največ težkoč dela finančna plat ekspedicije. Polno razumevanje za pomembnost udejstvovanja je pokazala znana alpinistka ga. Ana Escherjeva iz Tržiča, ki je poklonila izdatno podporo v znesku 5.000 Din za krite je stroškov planinske ekspedicije SPD v inozemstvu. Ga. Escherjeva nam je znana s predavanji SPD v Ljubljani ter je izvršila celo vrsto polnoštevilnih in najtežjih vzponov v Alpah, Pirenejih, Grčiji, itd. Plemeniti darovateljici izreka SPD na tem mestu javno zahvalo. O načrtih planinske ekspedicije pa bo javnost obveščena še tekom tega meseca.

— Osebne vesti. Za šolskega upravitelja v Vojniku okraj Češnje je postavljen Vid Vrtačnik, bivši učitelj Franc Forstner je pa po odslužitvi vojaškega roka postavljen za učiteljskega pripravnika v Velikih Laščah, okraj Kočevje. Za učitelje so pa postavljeni sledeči učiteljski abiturjenti: Valentin Benedičič v Leskovcu, okraj Krško; Anton Prašeren k Sv. Ani okraj, okraj Maribor levi Breg; Anton Mušič v Vurenberg in Koren Alojzij v Semiču, okraj Črnomelj.

— Osvobodilna vojska. Svoboda. Treba bo zlomiti fašizem in njegove pomagače. V zunanji politiki Francije moramo popraviti mnogo škodo in zaceliti številne rane. Vrniti moramo vero Evrope v same sebe in vero v Društvo narodov ter prebuditi nade v idejo učinkovite medsebojne pomoči in postopnega razoroževanja v Evropi.

Francoske finance so slabe. Pojavile so se spekulacije na borzah. Spekulirajo ljudje, ki žele razvrednotenje franka, proti kateremu smo mi vedno bili in smo tudi zdaj. Naša bodoča vlada bo delala za obči blagor, da reši narod nezaupanja. Prihajamo iz mračne dobe in hočemo graditi, ne pa podirati. Hočemo oživeti zaupanje miroljube Evrope in delavne Francije

Josip ali Ivan Pajman?

Mariborski Pajman se je javil iz Francije

Maribor, 11. maja. Pred dnevi smo poročali o dramatični aretaciji Ivana Pajmana, ki so ga aretirali pri Sv. Antonu v Avstriji in ki je bil nato v Inostu obsojen v dosmrtno ječo. Vsi so bili prepričani, da je tako postal za vedno brezmočen nevarni zločinec, ki je Mariborčanom in okoličanom v družbi s Košanjem prizadajal toliko zla. Danes pa so dvomi, če je aretirani in obsojeni Pajman istoveten z našim Pajmanom.

Vsi listi, tudi avstrijski, so poročali o aretaciji Ivana Pajmana medtem ko je našemu Pajmanu ime Josip, kar bi dalo sklepati,

da je slučajna tiskarska pomota ali pa da aretirani Pajman ni Josip Pajman, ki ga zasleduje policija. Zadnja domneva je toliko verjetnejša, ker je nekdo prinesel mariborski policiji pismo, ki ga je Josip Pajman šele pred kratkim pisal iz Nancya na Francoskem. A tudi svojemu nekdanjemu pajdašu Košanju je Josip Pajman pisal iz Francije.

Mariborska policija je takoj zaprosila za fotografije aretirane Pajmana, da na podlagi teh ugotovitev istovetnost Ivana z Josipom Pajmanom. Odgovor avstrijskih oblasti se pričakuje z velikim zanimanjem.

Stražnik.....

je vedno na svojem mestu, ponoči in v megli, burji in dežju. Prehlada in utrujenosti ga varujejo

PALMA

GUMI-PODPETNIKI

JUGOSL. IZDELEK

Dobe se pri vsakem čevljarjem mojstru!

Kdo jo je oblatil? Mož? Ne, družba

Ga. Vodetova o dolžnostih in pravicah današnje matere

Ljubljana, 11. maja.

Dostikrat gre človek s strahom na predavanja našega ženstva, kakor je tudi pripravljen na najhujše, kadar gre na zborovanja našega političnega in nepolitičnega moškega sveta. Po izkušnji namreč ve, da se prečesto na takih zborovanjih pri naš mladi prazna slama. Zato je človek tem bolj prijetno presenečen, če sliši ob takih prilikah jedrnate, klene besede, ki prihajajo iz srca in duše ter so trezna, objektivna kritika tega ali onega dejstva, ki je kakor rak rana na našem narodnem telesu, ter sliši tudi o lekih, ki rano lahko ozdravijo.

Na pravi poti

Ga. Angela Vodetova je večkrat na magistratu v okviru »Jugoslovanske ženske zveze« predavala o dolžnostih in pravicah današnje matere. Stvarno in globoko je bilo to predavanje, tako, da ga je človek v teh težkih demagoških časih res vesel.

Kar priznati moramo, da moški svet zaničljivo in omalovaževalno opazuje in ocenjuje take manifestacije ženstva, na katerih se konfuzno vpije o tiranu — možu, o zatirani ženi, o potrebi po enakih pravicah, enakopravnosti itd. Predavanje ge. Vodetove pa dokazuje, da so naše žene, ki jim je ona duhovna voditeljica, na pravi poti, da se zavedajo natančno, kdo je kriv in kaj je treba storiti.

Naši možje, ki se bore za razne pravice, naj grejo sem v šolo, da bodo utrdili spoštovanje in vero pri svojih sledbenikih, da se res bore za blagor in napredek celote. Ga. Vodetova je obdelala problem o dolžnostih in pravicah matere naravnost genialno. Zadelala je, v črno, in v živo... Globoko spoštovanje gre takim boričicam za pravice žene in matere!

Oblatena...

Ga. Vodetova je takoj v začetku zadela v jedro problema, rekoč:

— Ali ni mati oblatena v njenem naiglobljem, njenem človeškem in materinskem dostojanstvu? A kdo jo je oblatil? Mož? Ne, mož, temveč človeška družba s svojimi uredbami, tista družba, ki obenem, ko proslavlja mater, ko izgublja tisoč fraz o svetosti materinstva, ne da, da bi

p'od tega materinstva — otrok — mogel uspevati. Tista družba, ki je kriva da je dostikrat materinstvo največja tragedija.

V teh nekaj stvkih je povedano vse glavno, za kar na tem svetu glede pravic in krivic žena, mater in tudi človeka sploh. Ga. predavateljica je na to orisala položaj žene in matere v zgodovini. Za naš sodoben občutek je to bila temna in žalostna doba zgodovine sploh. Žena je bila moževa lastnina, prodal jo je lahko in tudi — ubil... Danes padajo sponne brezpravnosti in suženjstva žene in matere, toda kljub temu še vedno kriči materinstvo po varstvu in resničnemu priznanju, ki ga je danes deležna samo v besedah — brez dejanj. Toda mnogo bolj kot so se povečale pravice, so pa tudi narasle dolžnosti današnje matere.

Fraze in resnica

Koliko je primerov, ko žene preživljajo celo takozvanega družinskega poglavarja. Ko bi mati tudi soodločala s pomočjo političnih pravic, kjer se gospodari z narodnim premoženjem, ne bi se državni proračun uravnovešal na škodo žene — matere ter na škodo doklad, ki jih mož prejema za otroka in za mater svojih otrok. Ko bi besede o svetosti materinstva ne bile samo puble fraze, ne bi neka banka pri nas izdala odlok, da uradnica izgubi službo, če postane zakonska ali nezakonska mati, in ne bi hišni posestnik iskali po časopisih stranke brez otrok.

Zgodilo se je, da so otroku odvzeli del njegovega zaslužka, ker je z njim podpiral mater.

Strahotna usoda nezakonske matere

Materinstvo neporečene matere je za družbo še vedno greh in zločin. Človek se mora zgroziti spricho brutalnosti ljudskih običajev in pisanih postav. Marsikatero dekle še danes toži s Prešernom: »Moji se mene sramvali so, tuji za mano kazali so«. Ohranila se je narodna pesem o Uršiki, ki je rodila nezakonsko dete. Na Friškovecu so ji odsekali glavo. Nezakonska mati pa, ki je uorila svojega otroka, je bila po starih postavah, ki so veljale za Ljublja-

no, živa pokopana, potem jo je pa rabelj v grobu prebodel s kolum. Rabelj je za to opravilo vsakokrat dobil po en goldinar.

Najbolj pretresljivo je pa to, da je bila in je še nezakonska mati skoraj vedno žrtev krivičnih socialnih razmer: revna dekleta, ki se niso mogla poročiti, so bila žrtve svojih elementarnih nagovov in zapeljivcev.

Nekateri socialni reformatorji so se začeli boriti proti takim grozotam. Avstrijski cesar Jožef II. je spoznal upravičenost te borbe in proglasil vse nezakonske otroke za zakonske. Enako je storila francoska revolucija. Sledila pa je reakcija. Nezakonski materi je bila prepovedan tožba za ugotovitev očetovstva ter za plačevanje alimentov. Podoben zakon je na ozemlju bivših srbskih pokrajin še danes v veljavi. Nezakonski otrok je brezpraven.

Lopovski očetje

Pri nas v Sloveniji je v veljavi še avstrijski zakon, po katerem je položaj nezakonske matere mnogo boljši, toda marsikatera določba v njem je še krivična za nezakonskega otroka. Piše se po materi, zakon odveže očeta vseh pravic do nezakonskega otroka zastopa ga varuh, vzgoja je prepuščena materji skrb za otroka pripada očetu toda njegovi sorodniki nimajo nobenih dolžnosti do otroka. Preskrba otroka je za nezakonsko mater pač najtežja. Oče se navadno izmika kakor ve in zna da mu ni treba plačevati alimentov. Gotovo ni osamljen primer, ko je neka mati iskala za svojo 16letno hčerko pri časopisnem pravnem svetovalcu nasveta, ko je hčerka zanosila z mojstrom obrtnikom. Ko je dekle zahtevalo alimente, je mojster »prepisal« svoje premoženje na svojo ženo. Dogaja se tudi, da taki lopovski očetje izstopijo iz službe ter se puste plačevati samo provizije, da se izognejo alimentom. Z razodetno prisego pa izjavijo, da nimajo ničesar in jim ni treba plačevati alimentov. Če je nezakonski oče Srb, mati nima pravice, da ga toži za priznanje očetovstva. Prepotrebno je, da dobimo torej enoten zakon za vso državo.

Paragraf 171

Posebno krivičen je za neza-

konskega otroka zakon o dednem pravu. Zanimivo je, da naš novi kazenski zakon predvideva v § 171, ki določa kazen za umetni splav za nezakonsko mater olajševalne okolnosti. Sodišče mora nezakonsko mater, ki je sama izvršila splav, oprostiti vsake kazni. Kljub temu pa je večkrat obsojena zaradi splava revna nezakonska mati, kakor premožna žena, ki se skriva za razne »indikacije«, ker ima denar.

Naravnost nerazumljiva pa je odredba o nezakonski materi po zakonu o vojski in mornarici. Po tem zakonu je aktivnemu častniku prepovedano poročiti nezakonsko mater svojega otroka. Nezakonski materi krivičen je tudi uradniški zakon. Nezakonska mati, ki je državna uradnica, nima pravice do družinske doklade. Ogrožena je tudi eksistenca državne uradnice, ki postane nezakonska mati. Edinole socialna zakonodaja se je oprostila grozotnih predsodkov in starih socialnih vrednotenj, ki so poniževale nezakonsko mater ter jo naredila v družbi za zločinko. Varstvo po sedanji socialni zakonodaji uživajo vse delovne žene brez razlike zakonskega stanja. Vse dajatve ob porodu so enake za zakonske in za nezakonske matere.

Ženske — najbolj krivične sodnice

Pripravljajo enoten državljanski zakon za Jugoslavijo. Žene nameravajo glede zakonite ureditve položaja nezakonske matere in njenega otroka predlagati, da se nezakonski otrok in mati popolnoma izenačita z zakonskimi po vzoru naprednih zakonodaj, kakršne so na primer norveška, ruska in španska. Skrajno reakcionarne so v tem pogledu zakonodaje fašističnih držav.

Treba pa bo vzgojno vplivati na javno mnenje, zlasti na oni del, ki ga ustvarjajo — ženske, kaiti umrav ženske so čisto žal naistozhe in tudi najbolj krivične sodnice nezakonske matere.

Najdostojnejša proslava materinskega dne

Ob koncu zanimivega predavanja je ga. Vodetova opozorila poslusalke, da je zdaj primeren čas, da žene vplivajo na formulacijo zakonov, ki se snujejo, tako, da bo zaščitena mati in žena. V ta namen zahtevajo:

1. da se izenačijo pravice moža in žene v zakonu,

2. da se izenačijo pravice matere in očeta v družini,
3. da se uvede enakopravnost v imovinskem pravu,
4. da se v vsakem pogledu izenačijo pravice zakonske in nezakonske matere in njenih otrok,
5. žena naj postane enakopravna kot državljanka,
6. socialno - varstveni zakoni v prilog matere in otroka naj se tudi resnično izvajajo.

Kakor je rekla ga. Vodetova, so bile te zahteve res najbolj dostojna proslava materinskega dne slovenskega ženstva. Po nekaterih predlogih ge. Hočevarjeve, ge. Krotve in ge. Štebijeve je žela predavateljica zasluženost od bravanja. Saj je v kratkem predavanju pokazala pot, po kateri si bodo naše žene res lahko priborile pravice, ki jim gredo kot ženskam in materam, obenem pa tudi spoštovanje vseh, ki so doslej morda s prezirom gledali borbo naših žena na tem področju, s prezirom, ki so mu dale povod same lažne »emancipiranke«.

—nek.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 11. maja

Vreme ni obetalo prav nič dobrega, zato so si »Ljubljanci« rajši rezervirali prostore po kavarnah in gostilnah, da tako zopet »odbijejo en dan od svojega žavljenja«. Vreme je pa bilo kljub temu še kolikor toliko naklonjeno ter so nas polile nebeske kanglece samo proti eni uri popoldne. Nekaj »turistov« se je opogumilo ter jo mahnilo na strme višave Šmarne gore, ali pa še celo na Sv. Katarineo, kjer so po svojih skromnih močeh uničevali zadnje zaloge polhovgrajskega brinjevčka in so proti večeru korakali precej zastavno proti domu. Policiji je imela mir.

Na Kongresnem trgu se je zbrala na poštarstvo tombolo miliga naroda kar za dobro obiskan politični shod. Sreča je pa bila mila samo nekaterim ki so potem peljali vsi blaženi svoje dobitke domov ter še tam slavili zmago nad Fortuno. V gledališču so samo v drami dali »Prvo legijo«. Resna vsebina pa ni prav posebno navdušila poslušalcev.

Nebotičnik je bil zopet poln vsakovrstne publike, prav posebno so ga pa posetili podeželani. Sicer pa je res užitek, peljati se po dvigalu kar v trinajst nadstropij. Po gostilnah so se začele različne domače zabave, ki so potekale res po domače, včasih mogoče celo predomače.

Danes je seveda Ljubljana ponedeljsko poživljena. In vse teče zopet naprej, penzionist se vedno godruja, seda po Zvezdi, gleda na barometer, gradi novo Ljubljano, napoveduje velikanske spremembe ter skrivnostno zmiguje z rameni. Sicer pa: na zapadu nič novega, česar bi še ne vedeli.

— Očka, zakaj ni manjce toliko časa ven?

— Takoi bo tukaj. Saj vidiš, da je modistka že vzela zadnji klohek iz izložbe.

★

— Kaj vidim tukaj? Predpisal sem vam vendar strogo dieto, tu na mizi pa vidim kar celo pojedino. Kaj tako spolnjujete moje predpise?

— Ne, veste gospod doktor, dieto sem že preje pojedel, to je samo — kosilo!

Birma v Sostrem

Slovesen sprejem škofa dr. Rožmana — Cerkev je obdajal cel gozd mlajev

Sostro pri Ljubljani, 10. maja.

Včeraj popoldne smo slovesno sprejeli našega škofa dr. Rožmana, ki se je pripeljal k nam na vizitacijo in na birno. Za škofov sprejem smo se pripravljali ves prejšnji teden. To vam je bilo posvetovanj, kaj naj bi vse storili, da bi škofa razveselila naša fara! Fantje in možje iz vseh vasi so izbirali visoke smreke za mlaje, dekleta in žene pa so pletle vence in tkale napise. Mlaje so postavili okoli cerkve in ob cesti. Že par dni poprej je bila cerkev okoli in okoli v globokih jamah, da je bilo videti, kot da so jih granate izkopalje. Kaj pa tudi tislite — samo okoli cerkve je bilo treba izkopati jam za okoli 45 mlajev! Vsaka vas je hotela postaviti mlaje pri cerkvi, kjer je najlepší prostor.

Končno se je le poglelo razburjenje, da to ni prav in ono tudi ne. In mlaji, bogato okrašeni z zastavicami so ponosno stali, okoli njih pa je zbrala skoraj vsa sostrška fara. Za popoldne ob 3. je bil napovedan škofov sprejem in škof se je tudi točno držal ure. Pripeljal se je v kočiji v spremstvu svojega kaplana. Nasproti so mu jezdili fantje na konjih — v narodnih nošah seveda. Ko se je škof peljal v vas, je pričelo zvoniti z vsemi zvonovi. »Škof je že tu!« je šlo od ust do ust. Vse je rinilo v ospredje, vsak ga je hotel videti.

Pri cerkvi se je kočija ustavila, nakar so se pričeli pozdravni govori.

Pozdravljali so po vrsti domači župnik in kaplan, ki sta pokleknila pred škofom in mu poljubila prstan, župan, šolski upravitelj, zastopniki in zastopnice vseh društev v naši fari.

Škof je vsakemu in vsaki prijazno segel v roke in kaj lepega povedal. Ko so končno nehali, pozdravljati ga, je stopil v spremstvu domačega župnika v cerkev, ki je bila v trenutku nabito polna. Vseh seveda ni mogla sprejeti, saj je bilo samo šolske mladine več sto. Na koru v cerkvi so nato pevci pred blagoslovom tako lepo zapeli: »Prezviseñi, pozdravljen v naši sredi!« da se je marsikomu milo storilo.

Iz cerkve je bila škofova prva pot v šolo. Tam se je pričelo izpraševanje od 1. razreda naprej vpričo domače duhovščine in učiteljev. Trajalo je do večera in se je mogel škof prepričati, da je mladina v verouku dobro podkovana.

Danes dopoldne pa se je ob potrkavanju zvonov pričela birna. To vam je bilo birmank in birmancev, botric in botrov. Botrice in botri so bili iz najodaljenejših krajev — pripeljali so se celo z avtomobili — in so naravnost tekmovali, da se postavijo v naši fari. Saj pa je bilo tudi toliko stoinic in toliko čudovitih reči!

Tako je izpadla ta lepa cerkvena slavnost v vsesplošno zadovoljstvo in bo vsem faranom ostala v lepem spominu, najbolj pa seveda birmancev, botrom in botricam!

Zaslužni klub brez sportnega igrišča

ISSK Maribor je podal obračun svojega dela

Maribor, 9. majnika

Kdo izmed Mariborčanov se ne spominja več, pa če tudi ni baš navdušen sportnik, onih prvih povojnih let, ko so slovenski srednješolci osnovali v Mariboru prvi slovenski sportni klub, ki so mu nadeli ime »Maribor«. Bili so to idealni pionirji slovenskega sporta v Mariboru in vsej Štajerski, ki so z veliko požrtvovalnostjo ter s pomočjo slovenskih rodoljubov kmalu dosegli, da je slovenski sport bil v Mariboru prestižen nad onim, ki so ga gojili nemško orientirani klubi. ISSK Maribor si je pri tem pridobil velike zasluge za slovensko lice Maribora, ki jih javni činitelji in vsa naša javnost ne bi smela nikoli pozabiti. In kdo se končno ne spominja onih velikih uspehov, ki jih je ISSK Maribor dosegel kot reprezentant mariborskega nogometa, ko se je postavil na isto črto z ljubljanskimi, zagrebškimi in graškimi klubi? Tudi v hazenskem sportu je žel ISSK Maribor zavidiive uspehe, posebno ko si je priboril državno prvenstvo. Prav lepi so bili uspehi tudi v ostalih sportnih panogah, posebno v plavanju, lahkoatletiki in tenisu.

Po sedemnajstih letih

uspešnega dela za procvit slovenskega sporta v Mariboru, pa je ISSK Maribor danes brez svojega

sportnega igrišča. S 15. majem mora zapustiti historično igrišče v Ljudskem vrtu, kjer je mariborski slovenski sport doživel toliko lepih uspehov. Igrišče preide tega dne v last Sokola-Matice, tako je odločila bivša občinska uprava. Nihče ne bo oporekal, da mora priti Sokol do primernega vežbališča, vendar je mnenje javnosti, da bi bili za Sokola primernejši prostori kje na periferiji mesta. Ljudski vrt pa bi naj ostal ISSK Mariboru. Naš najstarejši slovenski klub pač ne zasluži take usode kot jo doživlja sedaj, ko je brez igrišča.

Kljub vsemu — uspehi

Da pa ISSK Maribor kljub vsem težavam ni obupal, je bil najboljši dokaz občni zbor, ki je bil pretekli četrtek pri »Orlu«. Udeležili so se ga vsi, ki jim je pri srečju zdrav in koristen razvoj slovenskega sporta. Zborovanju je predsedoval zaslužni predsednik dr. Stamol, ki je orisal vse težave, a kljub temu še prav lepe uspehe v minulnem poslovnem letu. Marljivi tajnik Jože Konič je v svojem poročilu povdaril važnost obstoja ISSK Maribora in pa njegove dosedanje zasluge za občinsko prestolico. Zanimivo je bilo poročilo ravnatelja Josipa Loosa, ki je poročal o premoženjskem stanju, ki je precej povoljno. Ogromen dolg prejšnjih let se je skrčil na okroglo 43.000 Din.

Najpopularnejši so nogometaši

Kljub neuspehom prejšnjih let, ko so ISSK Maribor zapustili najboljši nogometaši, je nogometno moštvo še danes v Mariboru najpopularnejše. Za nogometni odsek je poročal g. Senica. Odsek šteje 79 verificiranih nogometašev, včinoma samih mlajših, ki obetajo že v najkrajšem času ISSK Mariboru priboriti nekdanji renome. Odigranih je bilo vsega 32 tekem prvega moštva in 19 tekem rezerve ter 21 tekem mladine. Prvo moštvo je v vseh tekmah doseglo score 77 : 77. Najuspešnejši strellec je bil Miloš Ogrizek, največ tekem pa je doslej odigral popularni sredni krilec Josip Kirbiš in sicer 283. Velik napredek so nogometaši zabeležili v pomladanskem delu prvenstva, ko so z zmagama nad SK Železničarjem in SK Rapidom postali neoficijelni prvaki Maribora. V podzveznem prvenstvu je moštvo zasedlo tretje mesto, kar pa gre na rovaš neuspehov v jeseni.

Enako razveseljiva so bila poročila ostalih akcij. Za teniško sekcijo je podal poročilo trgovec g. Sepec, ki je povedal, da se posebno skrb posveča teniškem naraščanju. Zimski sportniki, kate-re vodi g. Golubovič so zabeležili nekaj lepih uspehov, prav tako pa tudi člani table-tenis odseka, ki mu predseduje prof. Seunik. Na novo so se organizirali lahkoatletiki, ki bodo pod načelnikom g. Stanka Koštomaja pričeli s smotrenim delom. Za ženski odsek je h koncu poročala ga. Ravnikova, za plavače pa g. Boris Kožuh.

Vprašanje igrišča

je dalo povod za dolgočasno debato. Končno je bilo sklenjeno, da se začasno vzame v najem igrišče razpuščene SK Svobode ob Magdalenskem parku, da bodo imeli nogometaši priliko za trening. Sicer pa se bo uprava potrudila, da dobi ISSK Maribor čim prej reprezentančno sportno igrišče, kjer bo dana možnost za razvoj vseh sportnih panog. Pri tem bo pomagala tudi mariborska občina, gotovo pa tudi ministrstvo za telesno vzgojo.

Nova uprava

Ob zaključku občnega zbora je bila izvoljena nova uprava. Za predsednika so bili predlagani gg. ravnatelj Loos in veletrgovec Miloš Oset. Ker pa sta imenovana izvolitev odklonila, je bil nato izvoljen dosedanji zaslužni predsednik dr. Franjo Stamol. V odbor pa so bili izvoljeni: veletrgovec Oset, ravnatelj Loos, ravnatelj Rodošek, industrialec Desnica, trgovec Sepec, ravnatelj Babič, odvetnik dr. Vauhnik, industrialec Roglič, inž. Baran, ga. Zora Ravnikova, kino-podjetnik Gurštin, Koštomaj, Gilly, Konič, Golubovič, novinar Tedi Voglar, dr. Lutman, inž. Vodob, Koser in Škofič. — Nogometnemu odseku bo odslej predsedoval industrialec g. Desnica.

Občni zbor ISSK Maribora je potekel izredno živahno ter ob sklepih ki bodo gotovo zagotovili klubu pot do onih uspehov, ki jih kot najstarejši slovenski sportni klub zasluži.

Glas je glas naroda

V ljubljanskem „Monte Carlu“

Med igralci, ban kirji in politiki

Ljubljana, 11. maja.

Nekoliko nerazpoložen sem jo ubral po Bleiweisovi in nato v Tivoli. Kaj, ko bi šel malo v našo najslavnjšo igralnico, tja pod zelene smreke? No, kmalu se znajdem v krogu naših vrljih penzionistov.

— Puk, as! Cvancig! Šnops! — Pri naslednji mizi igrajo tarok. — Pagat! Trul! Talon! Skis! — Prav kot se spodobi najslavnjši igralnici na svetu!

Med starimi gadi...

Gledam, kam bi sedel? Tu pri dveh mizah igrajo tarok, šnops, mavšel in Bog zna še kaj! Kibicev pa toliko, da ne spoznaš med njimi samega sebe — in še to, da so tu zbrani največji gadje. Pristopim. Pri mizi sede upokojenci — od bivšega svetnika, uradnika pa do najpreprostejšega delavca — vsi ti mečejo ase v najlepši slogi.

Največja banka na svetu

Je gotovo v Monte Carlu. Tu vidiš celo denar bivšega predvojnega imperija — groši in filerji s krono sv. Štefana so kaj dobro zastopani med parami, nežicami in dinarji. Pa ti reče kibic Zane: »Viš, viš, tačga gnarja pa še v Švic! nimajo, edin naše banke še internacionalen funkcionirajo! To je res največja banka na svet!; sej z vsem valutam handla!«

No, poslušajmo jih! — Zdej vam je pa pagat ušou! — Ja, enga je že men. — Tam so pa ta hud' gadi spet, a jih boš zdej? — je pomežiknil in pokazal s prstom k sosednji mizi. — Na use štir' krale sn zidu zdela. Da b' jih mož! — Deset tarokov, pagat! Zdej sem avsfosal. — A je še kej not! — Oja! —

Konec partije za partijo. Kdor izgubi, odrine »valuto« s tresočo roko, ta ali oni prižge zopet desetkrat ugaslo viržinko, nakar se prične boj. — Ta boljšega igra, Johan, je že ta četrt! — Ojej, ga moram igrat! — Po se oglasi kibic: — Kje pa un' ta drug igraja? — Pr P... igraja. Tam so celo zimo igral, v kuhni. — Jest sem pa raj udzun, ja, je znak, kok

pa loži igraš! — Jaz pa sem bil celo zimo odzun. —

Kje imate pa kantino?

je vprašal novodošli kibic. — Tamle gor na vrh v Švicari! A b' šov rad gor? — Ha—ha—ha! — A si ti ta prav! —

— Naj »tri« igrajo! Več kot zgubiti ne moreš! Ja, je ta bolj šahist! Pa ven igray, jaz varn pa štejem! — Ti boš bl mal šteu! — Kontra! Ze leži! Saj nimajo tarokov! — Beč kot on! Beč...! Uzga boš zmešu ti! Le primi ga za osemnajst! Dost' maš! Če bi imel križa, pa bi bil tepen ti! Dva taroka mate! Dam ga ne boš nikol' prnesu!

Prvi maj mu je dau pu rep

— Kje pa je K...? Bolan je — se je prehladu na Rožnik. Pru maj je bil... Šin m je povedu. Na stran ni mogu tri dni, pol je pa šou u bolnišnico, pol so ga pa ven spod! Prvi maj mu je dau pu rep! Cel dan so vandrali po Rožnik!

Karte so mastne

Skrbno jih zavijajo v papir in preden jih vržejo, podložje kak karton ali častnik, da se ne umažejo, a ko končajo poslednjo partijo, spravijo papir pod mizo med late.

No, pa spet ena, ki jo je »pogrunta« priznan kibic! — Ja, pa h Reichu boste mogli dat karte prat! — Ja, sej so čiste. Zdej imamo 10 tarokov pagat. — Fino fajni! Ven! Seveda je hotu že kej boljšega met, a je ofenziva — use moreš! Hmal našej! Ofenziva! — Do zadnega se bomo borili! — Ma taka država ko Afrika!

Kibic bi rad igral, pa vpraša: »Poba, greva igrat' mal?« — Men se ne lub. — Men tud ne! Tele je papir! Če pa nobenga ni, kva bom zdej? A greš, Korl? — Ne!... — Ajnzar pa pagat! Tako, če si ga pasu, sm ti ga pa spasu!... Naprej zastava! — Le mal potrpi! Na Laškem se kuha — polenta, pa brez zabele! Brez tiču se ne igra! — Si tič — ti!

Dež

— Dež kapla! — Fantje dež je začel! — Skri karte! Pa ne bo dost, tele gor je začel. Sej bo takoj nam nehu. — Pol kile pa bo! —

Pa se še eden oglasi: »Tri dni sm nosu dežnik s seboj...« — Bi pa dons uzeu marela!... Fejst ga je »zabil«, kaj ne?

Abesinci

No pa poslušajmo še malo pri politikih. Hujši so kot Danakilci! Tako se koljejo med seboj da bi prav gotovo kri tekla, če bi ne bilo škoda pipev! Poslušajmo!

— Abesinci bi čist lahko dobil! — Tam pri sosednji mizi se oglasi igralec in srdito vrže karto: — Ti preklet Abesinci! — Debata se razvija... — Italijani so pa naprej šli! Italijani nikol' ne bi bli not! — So se med seboj klal! — Viš, dons sm tolk brau, pa notr ne ni! — Ja, Abesinija je že v ognju! Tist' prekleti mešetarji konjsk! Zdej se bo šele vojska začela, ko se boja delil. — A misliš, da boja zdej štrih naredi?... — Pa pravzaprav noben člouk ne ve, kolk jih je. Pravjo, da jih je 14 milijonov. — Je štirikrat več ko Jugoslavija. Sej še v Jugoslaviji ne vemo, koliko nas je! — Pa pejd enga iskat — še policija ga ne bo najdl! — Če greš katera ga iskat, ga pa ne bo noben dubu. Če boš pa kej naredu, te bojo pa prec najdl!... Vojško Srbi sploh niso misl. Avstrija jim je dalu ultimatu, da niso mogli nikamor, ne naprej — ne nazaj! — Princip je bil iz Zagreba! Hrvatje so ga ubil! — Ti so rekl, da so jih srbski oficirji in da so Srbi potuho dobil! Pa ti so bili Zagrebčani — Hrvatje! — Pa ne! Sej sn use brau! — Sej sm jest tud! Hrvatje so bili!

— Princip je bil še tako mlad, da ga niso mogli obest', k še ni bil 20 let star. — Ja, torej sej vem, da je Princip Srb, sej so Srbi tud' v Bosni! — Ja, sej je bil Srb, ampak hrvaški Srb! — A je hotu, da bo Avstrija sodnik? —

Pa je nekdo našel mal zarjavel ključek in je rekel prijatelju, — Na, vidš tla si ključ zgubu od kase!... — Jest nisem bil takrat. — Ja, veš, tako si pa ne smemo predstavljati, kot če bi šel tla gor v hrib! To ni tako kot bi bil v drugi državi! — A mi bi Carigrad tud uzel. Ampak so se usi med seboj stepil! Ampak tisti Odrin! Ze ga ulovi eden za besedo: »Adrin se prav!« — No, ja Adrijanopol so Bolgari Turkom pustil. Je bila fejst festunga... Kral je Nenec bolgarsk! Če mislimo, da bi Italijani šli tako naprej kot v Abesiniji?... Srbi niso kar tako! — Aj duš! Jest tud mislim?... — Mi se prevelik predstavljamo... Italijani imajo več kot mi — pa jih je trikrat več kot pa nas. — Seveda jih je, — zdej jih bo pa štirikrat. Jugoslavija bo tolk potez nardila, nas bojo tako podpiral! — Ja, tolk kot Abesince! — Tako gvišn bojo Angleži Lahe stepil — zdej se pa za enkrat niso upal napast... Z Angležem se ne bo upala. — Sej pravm, da ga bojo! To je use Francoz kriv! A vidiš, sam Francoz je kriv! Dva naroda skup pašeta... To so diplomati z aeroplani! — Anglež je precej daleč! Šife ima! — Japonška!... Še se bomo klal med seboj! Se gre za pomoč na morju, saj se ne gre za Abesince. Italijani bojo dobil zaenkrat, pozneje bo pa obra-

čun prišel — mislim namreč pozneje. — Za njegove interese kolkr se gre — sej je tud v radiju povedu. Morbit bojo Angleži počakal 5 al pa 10 let? — Nemčija je kokr bi reku bolna! Italija pa del ko dobi zemljo obdelava. — Je tako je! Anglež se boji za svoje kolonije. Pisan je bol čist nadležna stvar! Angleži lahko kej dajo Nemčiji... Ko sem gledu jest Afriko, je večina v evropskih rokah. — Sej je usa zdej! — Čist mal da bi reku, da ima Afrika svoje. — Čist nč! — Avstralijo ima pa Anglež uso! Pa so še svobodne države — v Amerik — Porto Riko! — A — je že šlo, a kaj bo pršlo? Sama voda! — Ja sej ne veš, ko nisi bil zraven! — Ena babna je rekla iz Bežigrada! A to je babna povedala! Je rekla: »Kdo jih bo pa živu, a jih boš ti? Če imaš usega dost pa jih nared... Bol ko boš revež, bol boš potrpežljiv.«

Pejd k šmarncam...

— K... pride! Alzo K... kva je zdej? — O živjo! — Kva sem ti pa povedu? — Ja tist pa kr tih bod! — Ne bom povedu! — Italijani so nč kolk gor plačal! — Ja greš k šmarncam? — Kam? — K frančiškanom! — Pejd k šmarncam drugam! Kva boš šou h frančiškanom! Pejd v Šiško, kjer je prostor! — Kaj bi zdej? — V bolnišnici tnajo tud šmarnce... Če greš k šmarncam pa kufeta ne dobiš. Kva je zdej bulš? — Obojel! — Ja oboje je pa prveč! Če si se u začel mesca izvolu šmarnce, boš pa ceu mesec pr Mariji! Če si biv pa za kufe boš pa skuz piu!... Pustimo! — Ti pa nč ne delaš! — Ja, ti sam znaš delat kadr sva u Mostah pr Dalmatincu! — Dalmatine da na puf — drug pa ne! — Mi smo kmal pian! Mejhen povohaš konjsko figo pa smo že tam!... — P...! Mj smo glih na tist klop sedel kot pred 20 leti pa je eden pravu: »Avstrijska armada je že Rim zavzela! — Bedak neumen! — Vj govorite čez Franca Jožefa?« — Pa so ga zaprl... —

Kdaj je konec človeških dni?

— Kadar neha dihat! — Ni res! — Kadr je pasjih konc, pa takrat tud človeških več ni! — Tiste svetnike k so bl mal ureden vn vržejo — zdej so pa še pasje dneve!

— Drugo soboto bo 16. maja — bo 63 let, ko je sneg padu — tokla! (pokaže do pasu) — Pa slana bo še junija... No, to pa ne bo držal! — Prmej, a še nikol ni? — Junija že ne! Si pa pol že s takih krajev, da mate še pulet slano? — Poj si pa ti iz Abacije!... — Pa zdej bo pouhna luna! Bo še par dni dež! Pa mal sonca tud... — Še bojo mokr dnevi... —

Še eno so rekli naši vrlj možje. To jih vedo povedati! Pa tisti so pravi »kampelje«, ki so na sodnji staln gostje pri razpravah — le žal, da se niso oglasili... No, naj nadaljujem. — No, a se še spominjaš, ko je takrat imela una trojčke? — Povej, da bomo slišal! — Ob devetih je bil eden, ob desetih drugi in ob dvanajstih tretji otrok... Jaz sm stau tm. So ble dve hčerki in sin. Kater je biu zdej sin? — Ta prvi! Ne! — To moraš pa povedat! A je bil ta sreden? — A sta bla vidva takrat zraven? — Dobr premisl, kter je bil fant... To uganko nam je babca dala. To sem se smejal! Otroke so zmešal, pa niso vedel, kter je fant! No to jih je babca zbijala! — Ja puvej žel! Kdo je biu poba? — To je bil tist, k je... —

Tudj tebe naj »matra« dragi čitatelj, kdo je bil fant! Jaz že vem! Če si tako radoveden pa se informiraj v Monte Carlu! Zapik! Mikl.

S 15. majem začne na progi Berlin — Monakovo voziti tale brzec, ki ga ženo električni Dieslovi motorji. Pot iz Berlina v Monakovo »rebrzi« take voz v 6 urah 40 min. Nemet mu pravijo »Leteci Monakovčan«

MAŠČEVALEC

Kriminalni roman.

111

Nenavadna pot.

Ko je enastopila noč, je postalo v skrivnostni hiši nenadoma živahno. Pred dobro uro se šele bili zvedeli, v katerih celicah sta zaprta Molly in Tom, in sicer je bila Molly v prvem nadstropju. Tom pa v pritličju.

Ko sta stopila Bill, spremljana od štirih pomagačev, v gospodarjevo sobo, je Jack vprašal Billa:

»No, Bill, ali si že potuhtal, kako bi se vtihotal na policijo?«

»Nisem še, gospodar, kakor rečeno —«

»Jaz pa sem našel pot in po tej poti bomo še nočjo prodrli tja,« je mirno odgovoril Jack. »Upam, da ste pripravili vse potrebno orodje, ki ga bomo tam potrebovali?«

»Vse je pripravljeno, gospodar,« je javil Bill.

»Dobro. Pojdemo. — Čim pridemo na cesto, se razidemo, pri Doverskem mostu pa se zopet setanemo, kjer vam bom dal nadaljnja navodila.«

Ko je Jack kot zadnji stopal po hodniku skrivnostne hiše proti izhodu, se mu je nenadoma zazdelo, da je zašumelo nekje žensko krilo. Obstal je, iz teme pa mu je zašepetal nežen glas:

»William, nikar ne ubijaj!«

»Ela!« je pridruženno vzkliknil Jack in se okrenil — toda senca že bila izginila...

★

Ko je Jack prispel do Doverskega mosta, ki je bil ponoči skorajda popolnoma zapuščen, je tam že našel svoje pomagače, ki so za čakali pod mostom.

»Jim pojde za menoj, potem ostali, na koncu pa Bill,« je ukazal Jack in se prišel spuščati po ozkih stopnicah proti Temzi. Možje so mu brez besed sledili.

Ko so prispeli tik do gladine reke, ki je tekla tu zelo naglo, se je Jack okrenil k Jimu in mu pošepetal:

»Držite se zidu. Vzdolž obale je ozek prizidek. Samo pazite, da komu ne spodrsne!«

Molče so stopali dalje, kmalu pa se je Jack zopet ustavil.

»Pazite, zdaj zavijemo na desno in pridemo v neki kanal. Hodili bomo po dokaj globoki vodi in se zato držite desne strani.«

Jack si je izmislil genialen načrt.

Prišlo mu je namreč na misel, prodreti v policijo skozi kanal. Pri pregledovanju načrta londonskega kanalskega omrežja je našel, da se od glavnega kanala odcepi neki stranski kanal, ki vodi na dvorišče policijskega poslopja.

Do tu jim je šlo vse po sreči. Res, da jim je voda segala preko kolen in jih močno ovirala pri hoji, toda kljub temu so vztrajno stopali dalje.

Jim, ki je stopal tik za Jackom, je šljal, kako Jack šteje korake. Prepričan je bil, da je Jack točno zračunal, koliko korakov je od glavnega kanala pa do izhoda na policijsko dvorišče.

Po preteku polurne naporne hoje, se je Jack ustavil.

»Zdaj smo pri izhodu v dvorišče. Evo, tu so železne prečke,

ki vodijo navzgor. Jim, pojdi gor, dvigni rešetko in poglej, če je kdo na dvorišču.«

Jim se je spretno povzpел navzgor in izginil. Kmalu se je vrnil s poročilom, da je dvorišče povsem prazno.

»Ali je izhod v bližini zidu poslopja.«

»Čisto blizu, mogoče dva koraka. Tam pri zidu je precej tema,« je odgovoril Jim.

»Potem, naprej!« je velel Jack in se povzpел navzgor; za njim pa ostali pomagači.

»To je glavno poslopje,« je zašepetal Jack Billu, ko so bili vsi na dvorišču, skriti v senčju poslopja. »Tamle so stanovanja uradnikov in tamle, tisto podolgovato poslopje, to so pa zapori na tem krilu.«

Bill je pozorno poslušal Jacka.

»Čudno,« je dejal zdaj, »da nikjer ni nobene straže. Po navadi je vedno kak stražnik tu.«

»Bržkone je pravkar na obhodu. Preden gremo naprej, ga moramo počakati in ga napraviti neškodljivega.«

Bill je počasi dvignil svojo orjaško šapo.

»Malo ga bom pobožal in bo, kakor rečeno, za vedno utihnil.«

»Ne,« je hladno odvrnil Jack. »Nikogar ne smemo ubiti!«

Bill je začudeno pogledal Jacka. Zgodilo se je prvič, da je gospodar izdal tak ukaz.

»Evo, straža!« je zašepetal Jack.

Zaslišali so korake stražarja, ki se je nič hudega sluteč bližal.

Bill je nekaj zašepetal Jimu in oba sta se kakor mačka splazila do vogala, in čim se je stražar prikazal, je že bilo po njem — pot je bila zdaj prosta.

Naglo a previdno so se zdaj splazili preko dvorišča in prispeli do dvoriščne vhoda v jetnišnico. Tu pa je nastala zopet nova zapreka.

Pri vhodu je bila vratarjeva soba, ki je bila razsvetljena.

Jim se je povzpел na Billove rame in pogledal skozi okno. Opazil je, da so vrata na hodnik odprta in da sedi pri mizi vratar, obrnjen s hrbtom proti vratom, in napol dremlje.

To mu je zadoščalo. Previdno se je splazil skozi vhod, in kakor ris skočil na vratarja, ki je že ležal na tleh, dobro zvezan in z zamašenimi usti, še predno se je dobro zavedel, kaj se prav za prav z njim godi.

V vratarjevo sobico je takoj za Jimom stopil Jack. Naglo je stopil k deski, kjer so viseli ključi od celic, in snel št. 10 in št. 21 — ključa od Mollyne in Tomove celice.

Tiho so zdaj stopili na hodnik, ki je bil prazen. Ker je bil to samo preiskovalni zapor in so sem zapirali osumljence in tatiče, nikdar pa kakih težkih zločincev in razbojnikov, zato tudi razen vratarja ni bilo nobene straže.

Jim je stopal prvi, ker se je še najbolje spoznal tu, saj je bil svoj čas tudi tu zaprt, dokler ga ni rešil Bill, kot »kleparski pomočnik«. Zdajci se je ustavil.

»To je celica št. 21, gospodar. Tu je zaprt Tom.«

Vsi so obstali in prislubnili. Iz celice so zaslišali glasno smrčanje. Zdaj so že vedeli, da so pred pravo celitco. Tom je bil namreč strahovit smrčavec — uboga Molly! — in že marsikaj so se zaradi tega jezili nanj.

NEVARNA REŠITEV

Jim je naglo odklenil vrata, stopil k Tomovi postelji in ga močno stresel, obenem pa mu položil roko na usta.

Tom je zahrkal in zapiskal in hotel planiti pokoncu, toda Jimove železne roke so ga trdno držale in ko je zdaj odprl oči — to je zazijal!

Seveda je tudi takoj vedel, zakaj gre, — in se je jadrno dvignil in hvaležno objel tovariše.

Naglo so stopili iz celice in odhiteli v zgornje nadstropje — na srečo je bila že prva Mollyna celica.

Molly, ki je bila budna, je s strahom prisluškovala, kaj naj pomeni to, da sredi noči prihajajo ponjo na zasliševanje.

Iz domačih gajev

ANTON NOVAČAN:

Oče Mrak

Še na kolenih velik, a ves krotak in z molkom ropotaje križev pot moli oče Mrak od postaje za pokoro do postaje.

Tam gori pa Jezusa bijejo, mu vežejo svete roke, in Judje na njega vpijejo: »Na nas in na naše otroke!«

In težki križ zadenejo na njegove šibke rame, in ko umira mu silijo jesiha, grenke omame.

Opaha kolena si oče Mrak in jezen se z Judi krega, in nič ponižen, nič več krotak preklinja jih: »Kačja zalega!«

In zunaj v krčmi je vina pil, pri vinu vse boljše umeje in misli na tihem, ko bi vsaj bil on Jožef iz Arimateje.

★

Anton Novačan je bil rojen 9. julija 1887. v Zadobrovi pri Celju Novačan je pripovednih, dramatik in lirik. Opisuje z močnim epskim talentom, ves je silen ter krepak. Znanec so njegove novele »Naša vas« ter »Samosilnik«, zlasti pa njegovi dramatski deli »Herman Celjski« ter »Veleja«. Osebnosti njegovega ustvarjanja so liki res iz granita. Sedaj je Novačan tudi narodni poslanec.

Onstran življenja

Angleški zdravniški list »British Medical Journal« poroča o čudnem primeru, ki bi ga — če bi o tem pisal kak spiritistični list, — gotovo nihče ne verjel.

Gre za nekoga Angleža po imenu Ernest Hinsley, čegar srce je med neko operacijo v bolnišnici Asthon naenkrat prenehalo biti. Operator se je tedaj hitro odločil, odprl možu prsni koš in posrečilo se mu je, z injekcijami adrenalina in masažo srce kmalu spet po-

gnati. Ker je bila prvotna operacija itak že končana, je bilo treba zdaj samo še zašiti urez v prsni koš. Bolnik se je po štiridesetih urah prebudil iz narkoze in je zdaj že na poti okrevanja.

Take srčne operacije so se že večkrat posrečile. Torej ne bi bil ta primer sam na sebi zbudil posebne pozornosti. Nekaj povsem senzacionalnega pa je poročilo, ki ga je podal Hinsley, čim se je prebudil, o svojih doživljajih za časa smrti. Pravi, da se je naenkrat znašel v dolgem, zamračem hodniku, pa da po njem ni hodil, ampak plaval kakor po zraku. Ni pa bil sam v tem hodniku, ampak v družbi nešteti drugih postav, ki so vse kakor on imele na sebi valovečo, belo haljo. Vsi so se pomikali proti koncu hodnika, ki je vodil v neizmerno obokan prostor. Tik pred vstopom v ta prostor pa je bilo Hinsleyu, kakor da izgublja zavest: okoli njega se je stemnilo — in zbudil se je v svoji postelji.

Sprva je mislil Hinsley, da je imel samo tako čudne sanje, ko pa so mu pojasnili, kako je bilo z njim, da je prav za prav že prestopil prag smrti, je mož prepričan, da je resnično že doživel dilt večnosti.

Prerokba kraljice Sabe

V zvezi z begom abesinskega cesarja spominjajo angleški listi na neko prerokbo, ki o nji pripovedujejo stara poročila in v katero je abesinsko ljudstvo vedno trdno verovalo. Stara abesinska vladarska hiša opira svoj rodovnik na kraljico Sabo in kralja Salamona. Kraljica Saba pa je baje prerokovala, da noben tujec ne bo zavojeval Etiopije, dokler bo njen rod sedel na cesarskem prestolu. V resnici je Haile Selassie prvi neguš, ki ni neposreden potomec kraljice Sabe. On je vrgel s prestola staro sabejsko dinastijo. Potemtakem se je prerokba kraljice Sabe izpolnila. Vendar pa še živi nek pravi potomec cesarja Menelika. Prejšnji cesar Jasu je namreč imel sina po imenu Mohamed, ki je šel s svojo materjo v prenaseljeno in živi že dolgo let v bližini Džibutija od male rente, ki mu jo je izplačeval Haile Selassie. Ta cesar brez prestola se imenuje Menelik.

Astrološka napoved

za 12. maj.

Dan ni nič prida. V premoči so vplivi, ki zbujaajo pri ljudeh nizke nagone. Prepirljivost, razburjenost, prenaglenost bodo danes kalile javno in privatno življenje. Pretijjo škandali in izgredi. Vsem je danes priporočati: obvladajte se in preudarite besede in dejanja. Za zakonsko in ljubavno življenje je enako slaba konstelacija ja, kot je bila v nedeljo (10. maja.) Z ženskami boste imeli težave, ker jih bo prevzemala neka čudna trma in upornost. Za snubitve, zaroke in poroke ni srečen dan. — Pazite danes tudi na sanje, ker utegnejo biti za vas pomembne.

Glas v vsako hišo

Maribor

m— Slovo ISSK Maribora. Ljudski vrt je bil v nedeljo dopoldne prizorišče ganljive sportne prireditve. Na tribuni so vihrale tri zastave: državna, klubska in žalna-črna. Dvoje moštev ISSK Maribora je odigralo zadnjo nogometno tekmo v Ljudskem vrtu, ki postane s 15. majem last Sokolov maticice. Vsi igralci so nastopili v žalnih dresih. Tekmi je prisostvovalo okoli 500 gledalcev.

m— Krvava žaloigra se je odigrala v petek dopoldne v Lichen dorfu pri Cmureku ob naši meji. Upokojeni policijski nadzornik Alojzij Šober je najprej s sekiro pobil do smrti 98letnega tasta Franca Hödla in nato še taščo 83-letno Marijo Hödlovo, ko se je zavedel, kaj je storil, se je še sam obesil v hlevu. Šober se je precej časa tožaril s Hödlom zaradi prevžitka. Usodno dopoldne je bil obsodjen in ko je prišel domov je izvršil krvavi zločin ter se obenem sodil sam.

— Kino: Grajski: Senzacionalen film »Zasledovanje« (Policijski avto 99). — **Union:** Sijajna veseloigra »Ljubezen in jazz«.

Sinček in oče stojita pred izložbenim oknom velike trgovine z damskimi klobuki. Sinček je neztrpen. Mamica je že pred eno uro šla v trgovino, pa je še vedno ni nazaj. Oče tolaži sina kot ve in zna.

m— Narodno gledališče. Torek, 12. maja ob 20. uri »Izdaja pri Novari.« Znižane cene. Zadnjikrat.

m— Ban dr. Natlačen bo sprejemal deputacije in posamezne stranke jutri v sredo 13. t. m. med 10. in 13. uro v prostorih sreskega načelstva Maribor — levi breg.

m— Opozorilo vojaškim obvezancem. V Mariboru bivajoči vojni obvezniki vseh veroizpovedi, ki še niso bili vojaško zapričeženi, naj se takoj prijavijo sreskemu vojaškemu oddelku na Slomškovem trgu 11 — soba 3. — Za prisega vseh teh vojnih obvezancev bo v petek, 15. maja 1936, v komandi 45. peš. polka. Oni, ki se temu pozivu ne bodo odzvali, bodo najstrožje kaznovani!

m— V prostovoljno smrt je hotel v Maistrovi ulici stanujoča zasebnica 38letna Jožefa Hlebše. Odprla je plin ter so jo našli zjutraj nezavestno. Vzrok obupnega dejanja ni znan.

m— Ivan Cerinšek odlikovan. Nj. Vel. kralj Peter II. je odlikoval z zlato kolajno za državljanske zasluge sedanjega župana v Košakih pri Mariboru g. Ivana Cerinška, ki že dalje časa upravlja občino v splošni blagor in zadovoljstvo občanov. Čestitamo!

m— Tedensko sedem dinarjev so zaslužile nekatere delavke tekstilne tvornice Vlach v Rušah in to kljub pridnemu delu. Zaradi nizkih mezd so delavci pred dnevi pričeli stavkati, nakar pa so lastniki reagirali zelo brezobzirno: vsemu delavstvu so dali odpust...

m— Prijazen zet je gotovo neki posestnik v Malih Dolcih, ki je vrgel po stopnicah svojo taščo 78letno Ano Komboličevo, pri čemer je starka zadobila nevarne poškodbe. Komboličevo se zdravi v bolnišnici, sirovi zet pa bo moral pred sodnike.

Nevarno gibanje delavstva v Grčiji Vojska pripravljena

Atene, 11. maja. t. Iz Soluna poročajo, da so se manifestacije še včeraj popoldne nadaljevale, vendar do incidentov ni prišlo. Partija starih republikancev in komunistov ter člani stavkovnega odbora so sklenili, da izberejo skupno s populistično in nacionalno populistično stranko poseben odbor z nalogo, da posreduje med stavkači in da intervenira pri vladi, da se spor čimprej reši. Vlada je prepovedale vsak nočni promet ter sklicanje shodov in novih manifestacij.

Po izjavi, katero je dal ministrski predsednik Metaksas in radi intervencije vlade pri delavskih korporacijah je bilo doseženo, da

so te korporacije objavile komunique, v katerem pozivajo vse delavce, da ustavijo deloše v terek. Stavka naj bi trajala od torkove polnoči do sredine polnoči. Vendar so na to šoferji avtotaksijev in tramvajski uslužbenci izjavili, da bodo stopili že danes ob peti uri zjutraj v stavko.

Kljub vsem naporom vlade, pa je situacija še nejasna. Vlada je predlagala, naj se stavka izvrši svaj v etapah, proti čemur so pa ostro nastopili skrajni levičarski elementi, ki so izjavili, da se mora stavka izvesti v celotnem obsegu, da bo čim impozantnejša in učinkovitejša. Vojaške oblasti so radi tega v strogi pripravljenosti.

Ženevski dinamit se ne sme vžgati

London, 11. maja. m. Mnogi krogi so mnenja, da je Mussolinijeva proklamacija o sankciji Abesinije gotova stvar. Nekateri krogi se jeze na britsko vlado, češ, čemu je trošila ogromno denarja in časa za Abesince ter druge stvari. Naj bi se raje pobrigala za nezaposlenost v svoji državi in tisti denar dala brezposelnim, ki zahtevajo kruha in dela. Naj vlada malo pomisli, da ima v svoji državi 7 milijonov brezposelnih.

Spet drugi krogi se spodbujajo nad DN ter so mnenja, da je zanj prišel zelo delikaten čas, za katerega se še ne ve kaj bo prinesel. DN naj se ne bavi več z Abesinijo in naj ne skrbi za njo. Skrbi naj sedaj Mussolini če jo je že zavzel in aneksiral.

V Franciji so mnenja, da bo danes imelo DN priliko, da pokaže da li je vredno zaupanja, ki so ga mnoge države gojili do njega. Glede abesinskega vprašanja so mnenja, da bo beg cesarja Haile Selsija in stvarni polom Abesinije znatno olajšal likvidacijo tega vprašanja. DN ne more kar enostavno registrirati in vzeti na znanje italijanske odločitve. Aneksija more izzvati nedosežne posledice in sedaj mora DN skrbeti, da najde najlepši način izhoda iz tega ne dabi bil pri tem ogrožen mir v Evropi. Levičarji žele, da DN ostro obsodi aneksijo Abesinije.

Velik kup »dinamita«, ki se je nabral v Ženevi radi italijanske akcije se ne sme pod nobenim pogojem vžgati.

Z državne šolske poliklinike

Novo mesto, 11. maja.

Iz pravkar dovršenega pregleda delovanja drž. šolske poliklinike je razvidno, da je tukajšnja šolska mladina zelo podvržena boleznim.

V delokrog šolske poliklinike v Novem mestu je spadalo

5 učnih zavodov

t. j. dekliška in narodna šola, meščanska šola »De Notre darne« v Šmihelu ter drž. realna gimnazija v Novem mestu, skupno 1223 učencev. Delovanje šolske poliklinike je veljalo skoraj izključno šolski mladini. To delo se je opravljalo v 4 smereh in sicer: s sistematičnimi pregledi učencev, z ambulatornim delom, s socialnim udejstvovanjem in z delovanjem na področju higijene.

Sistematično so bili pregledani učenci I., IV. in VIII. razreda. Tako zaznamuje poliklinika v l. 1935, 517 sistematičnih pregledov, od katerih odnosa na osnovno šolo 180, na srednje šole 337 slučajev.

m— Ponarejene kovance je razpečavala 27 letna posestniška hči Marija Tašnerjeva iz Grajenščaka. Na cesti Maribor-Ptuj je lani v novembru našla vrečico s 30 ponarejenimi 20dinarskimi kovaneci, s katerimi si je kupila razno blago. Obtožnica ji je dokazala, da je vedela, da so kovanci ponarejeni. Obsojena je bila te dni pred mariborskim sodiščem na 6 mesecev strogega zapora in 480 Din denarne kazni.

Ugotovitve šolskega ambulatorija

Šolski ambulatorij je posetilo radi pregleda 2967 učencev in učenk. Ob tej priliki se je ugotovilo, da jih je zbolelo: na akutnih infekcijah 90, na internih boleznih 511, na otolaringoloških 301, na zobnih 196, na očesnih 215, na kiruških 787, na črevesnih parazitih 35, na kožnih boleznih 497 in na ostalih boleznih 306.

Iz navedenega je razvidno, da so se pojavljale med mladino najpogosteje kiruške bolezni (do 63%), potem interne (do 42%), kožne (do 40%), očesne do (17%). Razveseljujo je dejstvo, da je padla karies zob na 15% napram 82% v l. 1930.

Vseh izvršenih pregledov je bilo 3.904. Poliklinika je intervenirala ambulatorno v 2.495 slučajih, pri čemer so se zdravili slabotni in anemični otroci z obsevanjem s kremeno lučjo. Obsevanj je bilo 1275. Zdravstvenih nasvetov je dala poliklinika v 634 slučajih. V bolnico je bilo poslanih 20 otrok.

Socialno delo poliklinike

Socialno delo se je opravilo: s posvetovanji na domu in v šoli v 156 slučajih s posvetovanjem s starši. V to svrhu se je pozvalo na polikliniko 156 roditeljev, brez poziva pa jih je prišlo 78. Nadalje z dajanjem materialne pomoči, ki obstoji v tem, da se je izdalo iz domače lekarne revnim učencem zdravil v vrednosti Din 523. Razen tega se je pri ambulatornih intervencijah potrošilo sanitetnega materiala za Din 3.336.

Rasov ne bo več

Addis Abeba, 11. maja. a. Italijanske voje oblasti bodo v kratkem izvršile temeljito reorganizacijo abesinske uprave. Predvsem se bo odstranila titula in položaj rasov, ker so oni ostanek fevdalne režima, ki je vladal v tej državi.

General Graziani je imenovan maršalom in se nahaja v Addis Abebi.

Večji del abesinskih vojakov se je vpisal v italijansko vojsko. To bodo »domorodni« oddelki.

Azana izvoljen za predsednika Španije

Madrid, 11. maja. Včeraj so volili novega predsednika španske republike. Izvoljen je bil Manuel Azanja, ki je dobil od 925 glasov 754 glasov. Azanja je s tem postal naslednik Alkale Zamore, ki je bil izvoljen za predsednika republike 10. decembra 1931. Azanja je sprejel kandidacijo po dolgem oklevanju. Pridržal si je pravo za razpust parlamenta in svobodne roke glede strankarskih vplivov. Brž ko je bil izvoljen, je pristopil iz stranke republikanske levice, katere vodja je bil.

Sovjeti v Španiji

Madrid, 11. maja. Na kongresu nacionalne delavske zveze, ki šteje 3.000.000 pristašev in je najmočnejša politična sila v Španiji, so sklenili v nedeljo, da bodo po vsej Španiji ustanovili krajevne sovjete.

Napaden sodnik

Litija, 11. maja.

Danes predpoldne so bili potniki, ki so čakali na vlak št. 616, ki odhaja iz Litije ob 8.37 proti Ljubljani, priče razburljivega prizora.

Tik pred prihodom vlaka je vpadel v čakalnico 32 letni, radi tepeža že predkaznovani Alojzij Smrkolej uslužben pri železniški regulaciji Save, skočil h kazenskemu sodniku g. Karlovšku in ga bliskoma udaril po glavi z železnim delom vodovodne cevi, katerega je imel navezanega na dolgi vrvi. Strašni udarec je zadel g. Karlovška na teme, da se je takoj sesedel. Smrkolja so potniki takoj prijeli in ga držali vse do prihoda orožnikov. Izjavil je da »ga bo še spravil, kakor še tudi tri druge«, da se mu je pa za sedaj »zasmilil«, ker se je takoj sesedel.

Zalostno je ozadje tega napada. Smrkolj je bil pred meseci obsojen od g. Karlovška radi alimentacij, katerih pa ne priznava. Po končanem zaslišanju bo odpeljan v zapore ljubljanskega sodišča.

G. Karlovška je za silo obvezal tukajšnji šef stanice.

— Umrlj so: v Ljubljani g. Jakob Golmajer, služitelj; v Marenbergu g. Bratuša Vekoslav, brivski mojster; v Cerknici g. Joško Krošelj, trgovec; v Trebnjem g. Miroslov Pečani, šolski upravitelj v pokoju in posestnik. Naj počivajo v miru, preostalih naše sožalje!

— Iz banovinske službe. Za banovinskega kmetijskega pristava je imenovan v VIII. pol. skupino g. ing. Ivan Hvastja, ki je obenem imenovan za vršilca dolžnosti upravnika banovinskega posestva v Ponovičah.

Na področju higijene se je udeleževala poliklinika na ta način, da je navajala učence k higijeni o priliki pregledov in posvetovanj ter nudila 580 otrokom priliko kopanja v lastni kopalnici.

Slovenska manjšina na Koroškem

Temna in boleča usoda slovenske koroške mladine

Zgodovina nam pripoveduje o roparskih vpadih paganskih in nekulturnih Turkov v naše slovenske kraje; pripoveduje nam kako so tod plenili, požigali in morili in vedno znova pustošili, kar si je naše marljivo ljudstvo v potu svojega obraza in z mnogimi žrtvami zgradilo. Bile so to temne dobe za našo teptano domovino. Najokrutnejša in najtemnejša pa so v zgodovini teh časov črna poglavja, ki nam govore o satansko zlobni navadi Turkov, da so odvajali nagrabiljeno slovensko mladino s seboj in jo tam vzgojevali v najhujšem sovraštvu do svoje rodne zemlje in do svojih sorojakov ter napravili iz nje na ta način najbolj podivjane in krvoločne protivnike svoji bivši domovini. Strah in trepet se je polasčal ljudstva, če so po gorah zagoreli kresovi v znamenje, da se bližajo Turki, na čelu jim krdelo — janičarjev.

Slovensko ljudstvo je prestalo te preizkušnje, vsi ti pohodi azijske krvoločnosti ga niso mogli ugonobiti in globoko se je oddahnilo in zadihalo prosteje, ko je bila ta nevarnost končno premagana.

Koroški Slovenci, odtrgani od celotnega narodnega telesa, si še danes pripovedujejo zgodbe izza onih davnih dni, povest o Miklovi. Zali jim še danes izvabi solze ginjenosti v oči. Ljudstvo slovenske Koroške pa se ob teh spominih na davno preteklo dobo trpljenja in gorja tudi živo in bolešno zave svoje žalostne usode, ki mu še danes ne privošči one najvišje dobrine, po kateri sleherni narodni drobci hrepeni. — narodne svobode.

Kakor v turških časih

Kot mu je nekoč grabežljivi Turku ogrožal zemljo in posest in mu kratil svobodo na lastni grudi, tako mu dandanes Nemci na vse načine jemljejo pravico do svobode, do samolastnega narodno-političnega, gospodarskega in kulturno socialnega izživljanja. Razlika je le v tem, da so nastopali Turki s silo in se jim je moglo šteti v opravičilo njihova nekulturnost, dočim Nemci klub svoji toliko hvalisani krščanski kulturi postopajo enako, le s to razliko, da uporabljajo v dosego istega cilja bolj pretkana in zato tem nevarnejša in opasna sredstva.

Usoda mladine

V vsem težkem položaju, ki ga preživljajo koroški Slovenci, je najbolj temna in najbolj boleča usoda mladine. Ves ustroj šol in ves način pouka je usmerjen v to, da se deca odtujijo vzgoji, ki jo je v predšolski dobi prejela od slovenskih staršev, da se odtujijo slovenski govoric in da polagoma začne mrzeti in sovražiti vse, kar je slovenskega. Načrtno se ubija v oroku slovenska zavest

in se mu vceplja edino zveličavna nemška miselnost in po osmih letih šolanja zapušča mladina, deloma analfabetna, zastrupljena po taki vzgoji šole. Cilj nemških šovinistov je dosežen, privzgojili so si — modernih slovenskih janičarjev, ki so v poznejšem življenju slepo orodje v germanizatoričnem početju nemških oblasti in raznarodovalnih organizacij in se daje srijajno izigravati kot nazhujši protivniki in nasprotniki vsakega zdravega, zavedno narodnega pokreta. S temi po šolah privzgojenimi narodnimi odpadniki so Nemci znali pravočasno poskrbeti, da se je doslej še vsaka misel in zahteva po ureditvi in rešitvi slovenskega manjšinskega vprašanja razblinila v prazne sanje in večno utopijo. Dokler se bodo Nemci posluževali tega nemoralnega orožja, je vsako besedičenje po mirnem sožitju med manjšino in večino prazno in brez predmetno.

Slovenski šolski tečaji

Da koroški Slovenci vsaj deloma rešijo svojo dečo v nadaljnjem pred enako usodo, so pričeli pred letom dni marsikod prirejati privatne slovenske šolske tečaje, kjer se lahko otroci naučijo vsaj tega, česar jim državna šola zavestno noče dati, namreč slovenske pisave in slovenskega berila. Oblasti so sicer te privatne tečaje pod gotovimi pogoji dovolile, a nemškega učiteljstva to nikakor ne zadržuje, da se z vso silo zaganja vanje in otrokom v šoli njih posej celo pod kaznijo prepoveduje. Za ilustracijo par primerov iz najnovejšega časa:

„Z vsemi, ki govore z otroci slovensko, moramo preko Karavank“

Iz Podkrnosa v celovški okolici so se nekateri otroci udeleževali slovenskega jezikovnega tečaja v sosednjih Radišah. Tamošnjemu g. nadučitelju Ibovniku je toliko podjetnost in zavednost motila mirni spanec in je dotične otroke nahlulil v šoli nekako sledeče: Otroci, ki obiskujejo jezikovne vaje naj to takoj opustijo, sicer jim izstavim slabša izpričevala ali pa jih kratkomalo izobčim iz šole. V moji šoli strogo prepovedujem sleherni slovensko besedo. »Čusov« v nemški državi ne rabimo in jih zato tudi ne bomo vzgojevali. Zato, otroci, proč s slovenskimi knjigami in berite mesto teh le nemške!

Na Radišah je nadučitelj Popatnik njemu zaupane otroke prestal s temile besedami: »Otroci, medsebojno slovensko občevanje vam je vsled tega prepovedano, da se naučite čim več nemščine, katera vam bi v poznejšem življenju v nemški državi bila edino koristna in potrebna.«

V Kotmarivasi je neki Perkovnik lakonično izjavil: »Z vsemi, ki govore slovensko z otroci, moramo preko Karavank!«

Gotovo ti in slični napadi koroških Slovencev ne bodo strahili temveč jih k večjemu spodbujali le še k bolj vnetemu in vstrajnemu delu za slovensko stvar, a bojazen je utemeljena, da bodo pod presilnim pritiskom razmer v svoji osamljenosti in nezашčitenosti omagali in bodo nekoč Nemci zmagoslavno lahko izjavili pred vsem svetom: V Avstriji je manjšinsko vprašanje rešeno na povsem naraven način — s prostovoljno asimilacijo.

Kronika nesreč

Ljubljana, 11. maja
Gostič Jernej, 31 letni mehanik iz Most ter Buzina Aleksander, tipograf iz Dramelj, sta se za nedeljo peljala z motornim kolesom na sprehod. Nesreča je pa hotela, da sta se tako nerodno prekučnila na tem nesrečnem motorju, da sta oba dobila težke poškodbe po vsem telesu. Prepeljali so ju takoj v ljubljansko bolnišnico.

Orehak Franc, 31 letni elektromehanik iz Vevč, je pa popravljaj nekaj na vodu. Spodrsnilo mu je, ter je padel na spodaj se nahajajoče rezilne nože ter je dobil pri tem nevarne poškodbe po obeh rokah.

Sedej Franc, hlapec iz Hotedršice je pa spravljal na kozolec različno robo. Omahnil je ter padel precej visoko na tla ter si pri tem zlomil nogo in roko, sicer pa njegovo stanje ni nevarno.

Kobentar Blaž, kovač pri Slogradu v Ljubljani je pa sekal železo. Hipoma mu je pa odletel kos odsekanega železa v obraz ter zadal Kobentarju občutne poškodbe po obrazu, da so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico.

Gospodarske vesti

g— Beograd je dobil zopet zemljiške knjige. S prvim majem je prenehal veljati stari intabulacijski zakon. Na sreskem sodišču mesta Beograda so s tem dnem otvorene zemljiške knjige. Stari srbski zakon iz leta 1877. je sicer imel zemljiške knjige, kar pa so pozneje opustili. Tako so po dvaindevetdesetih letih zopet uvedli zemljiške knjige. Šef zemljiške knjige je sodnik Tihomir Djoković. Beograd ima sedaj sedem katastrskih občin. Vsako zemljišče predstavlja svojo zemljeknjižno enoto. Stare intabulacijske knjige veljajo samo do 1. maja 1937.

g— Povoljni izgledi za letino v slavonski ter bosanski Posavini. Kakor poročajo iz Slavonskega Šameca, kaže letina v omenjenih krajih zelo lepo. Izkušeni gospodarji računajo, da bo celotna letina dozorela radi lepega vremena 2 do 3 tedne prej kot sicer. Kmetje polagajo vse svoje upe v to. Posebno žito in slive kažejo lepo.

g— Cene lesa v Trstu. Trst notira za les tele cene: (za metrski kubik v hrah) Jelove deske 18—60 mm. I, II, III, domačega izvora 195—210; inozemskega 150—165; hlodi 115—125, odnosno 90—100; deske I, II, III, 18—60; deske mecesnove 18—60; I, II, III, inozemska roba 240—260.

g— Svetovne zaloge zlata. V prvi četrtini tega leta so narasle vse svetovne zaloge zlata (brez Italije in Rusije) za 79 milijonov zlatih dolarjev. V tem času so pa nazadovale zaloge zlata v sledečih državah: V Fran-

ciji za 28 milj. zl. dol., v Belgiji za 14, v Španiji za 5, v Nemčiji za 2, v Poljski tudi za 2; narastle so pa: v USA za 35, v Holandiji za 28, v Švici za 23, v Južno afriški uniji za 17, v Švedski za 13, v Japonski za 5 in v Angliji za 3 milijone zlatih dolarjev.

g— Naš klirinški promet in dolg v Češkoslovaški. Naš uvoz iz Češkoslovaške se je to leto podvojil. Lansko leto smo v istem času uvozili iz Češkoslovaške raznega blaga za 86.8 86.8 milijonov, letos pa že za 192.9 milijonov. Ta povečani izvoz je posledica sankcij proti Italiji. Tekstilnih proizvodov smo prej uvozili precej iz Italije, po uvedbi sankcij smo pa krili vso potrebo iz Češkoslovaške. Naš klirinški dolg je narastel do konca preteklega meseca na 128.7 kč. to je po našem oficijelnem kurzu okroglo 233 milijonov dinarjev.

Ce detektiv bere detektivske romane.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu

HRANILNE KNJIZICE

prodane ali kupite najbolje potom moje oblasti vno dovoljene pisarna. — Denar tako j. Priložite znamke.

RUDOLF ZORE, Ljubljana
Gledališka ulica 12. Telefon 98-10.

Za nekaj ur dnevno

išče zaposlitve samostojen perfekten knjigovodja - bilancist. Nastavlja, pregleduje in zaključuje knjige, tudi kartoteke. Cenj. ponudbe pod »Vedno pripravljen« na ogl. odd. lista.

Lepo enosobno stanovanje

strogi center, prostorno, sončno, oddam za junij. Vprašati v upravi »Glasa naroda« pod šifro »400«.

Hranilno knjižico

Kmetske posojilnice, Mestne hranilnice ali Ljubljanske kreditne z vlogo do Din 50.000.- ali različnih z manjšimi vlogami, kupim. Ponudbe na ogl. odd. »Glasa naroda« pod »Do 15. maja«.

Berlitz

nemški I. del in italijanski I. in II. del, prvi nov, drugi kot nov, prodam za Din 100.-. Vprašati pod »Sem zainteresent« na ogl. odd. »Glasa naroda«.

Mirna družina

išče v bližini nove šišenske cerkve trisobno stanovanje z vsemi pritliklami. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »šiška«.